

Збалансованість системи показників для формування обліково-аналітичної забезпеченості в управлінні підприємством

Сахаров Павло Олександрович, к.е.н., доцент кафедри бухгалтерського обліку Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

Анотація

У статті розглянуто проблемні питання обліково-аналітичного забезпечення в управлінні підприємством. Розкрито основні напрями впливу вдосконалення облікових інформаційних систем на механізм управління підприємства.

Ключові слова: обліково-аналітичне забезпечення, децентралізація обліку, обліково-інформаційне середовище, облікова політика, управління витратами.

У зв'язку зі відбуваються швидкими змінами економічної ситуації у бізнес-середовищі, що впливає на висування нових вимог до системи управління підприємством з метою швидкого та адекватного реагування на відповідні виклики.

Незважаючи на існуючі результати досліджень в даній сфері, методологія обліково-аналітичного забезпечення управління в сучасній економічній теорії знаходиться ще на стадії формування та має деякі недоліки: 1) не існує категоріальної визначеності термінам «обліково-аналітичне забезпечення», «обліково-аналітична система», «обліково-аналітичний механізм». Різні тлумачення, структура та структуроутворююча складова, але за суттю мають одні й ті ж ключові завдання у системі управління.

Головним призначенням обліково-аналітичного забезпечення, системи або механізму у більшості праць зазначається забезпечення системи обліково-аналітичною інформацією, необхідною для прийняття обґрунтованих та ефективних управлінських рішень.

Великий внесок в дослідження проблеми обліково-аналітичного забезпечення процесу управління зробили такі вчені: Ф.Ф. Бутинець, Г.Г. Кірейцев, О.Д. Гудзинський, М.Я. Дем'яненко, М.С. Пушкар, П.Т. Саблук, В.М. Самочкін та інші.

Аналіз низки існуючих визначень показує, що поняття обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством слід розглядати як єдність підсистем обліку, аудиту та аналізу, взаємодіючих через інформаційні потоки в процесі формування і передачі оперативної та якісної обліково-аналітичної інформації для забезпечення обґрунтованості та ефективності прийняття управлінських рішень у системі управління підприємством, а також зовнішніми користувачами [1].

Враховуючи міжнародний досвід, теоретичні засади, стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності, можна виділити загальні групи користувачів облікової інформації, групи конкретних економічних проблем та варіанти оптимальних рішень, які вони можуть приймати на основі облікової інформації [4]. Сутність інформаційного забезпечення управлінської діяльності формується за рахунок сукупності інформаційних ресурсів, які сприяють ефективному проведенню процесу управління, зокрема розробленню та реалізації управлінських рішень. Інформаційне забезпечення – це якісне інформаційне обслуговування управлінського персоналу підприємства шляхом створення динамічної системи збору даних, їх обробки, зберігання та перетворення на достовірну, своєчасну, точну, актуальну інформацію для ефективного ведення процесу управління та прийняття відповідних управлінських рішень.

Система обліково-аналітичного забезпечення є складовою загальної системи управління. Її суть полягає в об'єднанні облікових та аналітичних операцій в один процес, виконання оперативного мікроаналізу, забезпеченні безперервності цього процесу і використанні його

результатів для формування рекомендацій для прийняття управлінських рішень. Основними завданнями обліково-аналітичної системи підприємства є:

- аналіз діяльності підприємства за визначеними напрямками;
- облік господарських операцій за цільовим призначенням на базі бухгалтерського обліку з додаванням нефінансових показників;
- контроль за використанням матеріальних та нематеріальних ресурсів, за правильним відображенням усіх господарських операцій на етапах планування, обліку;
- формування аналітичних бюджетів як джерел акумулювання планової, облікової та аналітичної інформації [5].

Якою б не була інформаційно-комунікаційна система, вона завжди повинна містити дві складові: програмне забезпечення та бази даних.

Програмне забезпечення здійснює ефективний пошук потрібної інформації і подання її користувачеві у найзручнішій формі незалежно від форм зберігання інформації.

База даних – це набір даних, ефективно організованих так, щоб з ними було легко працювати. Вони будуються на системах управління базами даних (СУБД): FoxPro, Access, Oracle та інших.

Створення бази даних дає такі переваги: одноразове введення інформації і отримання на її основі максимуму необхідної інформації; система може протягом великого періоду реалізовувати в установленій час всі покладені на неї функції з потрібною якістю; інформація доступна для модифікації.

Класично склалося, що оцінка результатів діяльності підприємства орієнтується на фінансові показники діяльності, що є істотним її недоліком. Підприємствам необхідна система оцінки, здатна збалансовано та адекватно відображати траєкторію руху в досягненні цілей стратегії розвитку, достовірно діагностувати зрушення та зміни, що відбуваються на підприємстві. Система оцінки має містити важелі управління діяльністю підприємств. Впровадження збалансованої системи показників (ЗСП) як нового методу управління здатне активізувати функції управління, які спрямовані на вирішення наявних економічних проблем кожного окремого підприємства.

Об'єктивні перешкоди у запровадженні ЗСП на українських підприємствах:

відсутність формалізованої стратегії розвитку підприємств та складність побудови стратегічних карт;

технічна складність та довготривалість реалізації ЗСП;

відсутність принципів побудови ЗСП залежно від кон'юнктурного середовища.

Перевагами ЗСП:

комплексний характер (оскільки показники дають змогу оцінити всі сфери діяльності підприємства);

адекватність (дана система показників відображає стан та характер діяльності кожного окремого підприємства);

універсальність (ЗСП формується з показників первинної та фінансової звітності).

Для ефективного розвитку підприємництва в Україні необхідна адекватна, згідно ринкових відносин система подання інформації, що дасть змогу формувати релевантну інформацію, аналізувати її і приймати раціональні управлінські рішення. Також встановлено, що ключову позицію в інформаційній системі займає система обробки даних. Отже, інформаційну систему можна визначити як набір процедур, таких як процес, збір і переробка інформації для підтримки планування, прийняття рішень, координації і контролю, а комунікаційна функція системи полягає в швидкому та надійному передаванні даних. А обліково-аналітичне забезпечення управління підприємством дає змогу розв'язувати функціональні задачі управління, забезпечуючи керівництво повною та достовірною інформацією про господарські процеси та зв'язки із зовнішнім середовищем. Проведення системи збалансованих показників в практику господарювання вітчизняних підприємств

забезпечить вдосконалення системи управління підприємством та системи бухгалтерського обліку як інформаційного базису, їх адаптацію та пристосування до різних умов економічного середовища через дотримання вимоги системного підходу та комплексного вивчення фінансово-господарської діяльності підприємства

1. Голячук Н. Обліково-аналітичне забезпечення як важлива складова управління підприємством / Н.Голячук // Економічний аналіз. – 2010. – С. 408-410.

2. Городянська Л. Особливості технічного забезпечення системи бухгалтерського обліку // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – № 10. – С. 17–22.

3. Информационные системы в экономике: учебник / под ред. проф. В.В. Дика. – М.: ФиС, 1996. – 272 с.

4. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку 2000; пер. з англ. за ред. С.Ф. Голова. – К., 2000.

5. Обліково-аналітичне забезпечення управління: вітчизняний і міжнародний досвід: [Монографія] / за заг. ред. проф. Білопольського М.Г., Сизоненко О. А. :Макіївський економ.-гуманіт.ін-т. – Донецьк, 2014. – 352 с.

6. Подолянчук О. Сутність обліково-аналітичної інформації та її роль у системі контролю сільськогосподарського підприємства/ О. Подолянчук // Економіка АПК. – 2010. – №3. – С.54-57.

2.

4.